

Viite

Napsauta tähän ja kirjoita viite.

Ympäristöneuvosto 16.10.2023

Suomea kokouksessa edustaa ympäristö- ja ilmastoministeri Kai Mykkänen.

Neuvoston kokouksessa on tarkoitus hyväksyä **yleisnäkemyks raskaan kaluston CO2-raja-arvoase-
tuksesta**. Suomi pitää yleisnäkemyksen saavuttamista tärkeänä. Suomelle on tärkeää, että Suomen
esittämä kompromissiehdotus erittäin raskaiden ajoneuvoyhdistelmien uudesta alaluokasta on huomi-
oitu tekstissä. U-kirjelmän (U 128/2022 vp) mukaisesti Suomi kannattaa esitetyjä EU-tason uusien
raskaiden ajoneuvojen päästövähennystavoitteita vuosille 2030 (45 %) ja 2035 (65 %). Suomi kannat-
taa myös päästövähennystavoitetta vuodelle 2040 (90 %), mutta pitää erittäin tärkeänä, että sitä ei
kiristettäisi jatkokäsittelyssä enempää, jotta tilaa jäisi myös muille käyttövoimille sähkön ja vedyn li-
säksi.

Ministereiden on tarkoitus hyväksyä **yleisnäkemyks yhdyskuntajätevesidirektiivistä**. Suomi voi hy-
väksyä puheenjohtajan ehdotuksen neuvoston yleisnäkemykseksi. Suomi suhtautuu myönteisesti di-
rektiiviehdotukseen, jolla yhdyskuntajätevesidirektiiviä muutetaan vastaamaan nykyaikaa ja siten pa-
remmin keskeisiä ympäristöpolitiikan tavoitteita. Erittäin tärkeinä Suomi pitää toimia, joilla hillitään
ilmastonmuutosta ja edistetään vesistökuormituksen vähentämistä ja tuetaan kiertotaloutta. Suomen
kannat on määritetty U-kirjelmässä U 120/2022 vp.

Neuvostossa hyväksytään **päätelmät, jotka muodostavat EU:n kannan seuraavaan YK:n ilmasto-
kokoukseen** (COP28 30.11.-12.12.2023). Puheenjohtajan ehdotus neuvoston päätelmiksi on Suo-
men hyväksyttävissä. Suomi katsoo, että EU:n on säilytettävä keskeinen asemansa Pariisin ilmasto-
sopimuksen toimeenpanossa. Suomen kannat kansainvälisissä ilmastoneuvotteluissa perustuvat
Suomen pitkäjänteiseen ja johdonmukaiseen työhön Pariisiin sopimuksen toimeenpanon edistä-
miseksi.

Lisäksi on tarkoitus hyväksyä **YK:n ilmastopöytäkirjalle toimitettava lähete EU:n vuoden 2030
päästövähennystavoitteen päivityksestä**. Suomi voi hyväksyä lähetteen puheenjohtajan ehdotuk-
sen mukaisesti. Suomi pitää tärkeänä, että EU toimittaa päivitetyn 2030 päästövähennystavoitteensa
YK:n ilmastopöytäkirjalle mahdollisimman pian, jotta se voidaan ottaa huomioon Dubain ilmastoko-
koussta varten laadittavassa yhteenvedossa osapuolten päästövähennystavoitteiden tilanteesta.

Asialista:Lainsäädäntökäsittelyt

Direktiivi yhdyskuntajätevesien käsittelystä (uudelleenlaadittu) s. 3
(*mahd.*) *Yleisnäkemys*

Asetus raskaiden hyötyajoneuvojen hiilidioksidipäästönormeja koskevan asetuksen (EU) 2019/1242 muuttamisesta s. 7
(*mahd.*) *Yleisnäkemys*

Muut kuin lainsäädäntöasiat

Päätelmät ilmastonmuutosta koskevan Yhdistyneiden kansakuntien puitesopimuksen (UNFCCC) osapuolten 28. konferenssin valmistelutoimista (Dubai, Arabiemiirikunnat, 30.11.–12.12.2023) s. 12
Hyväksyminen

EU:n Yhdistyneiden kansakuntien puitesopimukseen (UNFCCC) esittämää päivitettyä kansallisesti määriteltyä panosta koskeva ilmoitus s. 20
Hyväksyminen

Muut asiat

a) Päivitettyjen kansallisten energia- ja ilmastosuunnitelmien luonnosten toimitaminen – tilannekatsaus
Komission tiedotusasia

b) Käsiteltävänä oleva säädösehdotus (julkinen käsittely)
Direktiivi jätteistä annetun direktiivin 2008/98/EY muuttamisesta
Komission tiedotusasia

c) Komission suositus käytettyjen ja jätettä olevien matkapuhelinten, tablettien ja kannettavien tietokoneiden palautusasteen parantamiseksi
Komission tiedotusasia

d) Our Baltic -konferenssi (Palanga, Liettua, 29. syyskuuta 2023)
Komission tiedotusasia

e) Barcelonan yleissopimuksen sopimuspuolten 23. kokous (COP 23) (Portorož, Slovenia, 4.–8. joulukuuta 2023)
Slovenian valtuuskunnan tiedotusasia

f) Tarkistetun EU:n päästökauppajärjestelmän ja energian hintojen vaikutus EU:n ilmastopolitiikkaan
Puolan valtuuskunnan tiedotusasia

g) Päästökauppajärjestelmän täytäntöönpano (direktiivi 2023/959): merirahti-liikennettä koskevat huolenaiheet
Italian, Kreikan ja Portugalin valtuuskuntien tiedotusasia

Ympäristöministeriö

Perusmuistio

EU/1397/2022-YM-16

Kangas Ari

11.10.2023

Komission ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi yhdyskuntajätevesien käsittelystä (uudelleenlaadittu teksti)

Kokous

Ympäristöneuvosto 16.10.2023

Eduskuntatunnus

U 120/2022 vp

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Ympäristöneuvostossa 16.10.2023 on tarkoitus hyväksyä neuvoston yleisnäkemyks komission 26.10.2022 antamasta ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi yhdyskuntajätevesien käsittelystä. Ehdotusta on käsitelty työryhmässä kaksitoista kertaa. Ehdotuksesta käytiin periaatekeskustelu ympäristöneuvostossa 16.3.2023.

Neuvoston yleisnäkemyksiä on valmisteltu Coreperissa 4.10.2023.

Suomen kanta

Suomi voi hyväksyä puheenjohtajan ehdotuksen neuvoston yleisnäkemykseksi.

Suomen kannat on määritetty kirjelmässä U 120/2022 vp.

Suomi suhtautuu myönteisesti komission ehdotukseen, jolla yhdyskuntajätevesidirektiiviä muutetaan vastaamaan nykyaikaa ja siten paremmin keskeisiä ympäristöpolitiikan tavoitteita. Erityisen tärkeinä Suomi pitää toimia, joilla hillitään ilmastonmuutosta ja edistetään vesistökuormituksen vähentämistä ja tuetaan kiertotaloutta.

Suomi pitää muutoksia direktiivin soveltamisalaa asianmukaisina. Direktiivin soveltamisalaa ehdotetaan laajennettavaksi koskemaan 1 000–2 000 asukasvastineluvun taajamia, joiden yhdyskuntajätevesien käsittely on Suomessa ympäristöluvanvaraista. Suomi pitää perusteltuna vesien hyvän tilan saavuttamiseksi tehtävää mikroepäpuhtauksien poistoa yhdyskuntajätevesistä ja sen kustannusten kattamista laajennetun tuottajavastuun järjestelmällä. Laajennetun tuottajavastuun järjestelmän vaatimuksia olisi arvioitava sen varmistamiseksi, etteivät järjestelmästä aiheutuva hallinnollinen taakka tai taloudelliset vaikutukset muodostu kohtuuttomiksi lääke- ja kosmetiikkatuotteiden käyttäjille ja tuottajille sekä muille osapuolille.

Suomi pitää tärkeänä, että energiatehokkuutta ja uusiutuvaa energiaa edistetään kaikilla sektoreilla.

Pääasiallinen sisältö

Ehdotuksessa direktiivin soveltamisalaa laajennetaan koskemaan kaikkia yli 1 000 avl taajamia ja puheenjohtaja on pidentänyt ehdotuksen toimeenpanon määräaikoja. Suomessa kaikki taajamat on pääsääntöisesti viemäroity vesihuoltolain perusteella ja niiden jätevesien käsittely on ympäristöluvanvaraista.

Taajama-alueelta tulevien hulevesien ja viemärylivuotojen päästöjen vähentämiseksi ehdotettujen kokonaisvaltaisten yhdyskuntajätevesien hallintasuunnitelmien määräaikoja on pidennetty ja ylivuotojen määrän kynnyksarvoa on nostettu 3 %:iin tavanomaisen tilanteen kuormasta. Kansallisen selvityksen perusteella viemärylivuotojen kuorma on Suomessa jo nyt alle 3 %.

Puheenjohtaja on fosforin ja typen poistossa nostanut suureksi puhdistamoksi luokitellun kynnyksarvoa asukasvastinelukuun (avl) 150 000 tehokkaampaa käsittelyä edellyttävien puhdistamojen osalta, löysentänyt puhdistusvaatimuksia ja pidentänyt myös tämän säännöksen toteuttamisen määräaika. Typen poiston osalta puheenjohtaja on lisännyt Suomelle tärkeän säännöksen luonnollisen typen pidättymisen huomioon ottamisesta sekä säännöksen, joka koskee alle 12°C lämpötilojen huomioon ottamista typen poistossa.

Vesien hyvän tilan saavuttamiseksi tehtävää mikroepäpuhtauksien poistoa puheenjohtaja esittää sovellettavaksi ilman riskinarviointia kaikille yli 200 000 avl puhdistamoille. Muilla yli 10 000 avl taajamien puhdistamoilla sitä edellytettäisiin terveys- ja ympäristöriskin arvioinnin perusteella. Suomen osalta ehdotus mikroepäpuhtauksien poistosta ilman riskitarkastelua koskisi arviolta seitsemää puhdistamaa.

Laajennetun tuottajavastuun ja tuottajavastuuorganisaatioita koskevien vähimmäisvaatimusten osalta puheenjohtaja esittää, että tuottajavastuusta vapauttamisessa tarkastellaan ”tuotteiden” sijaan ”tuotteissa olevia aineita” ja vastuusta vapauttamisen kynnys on alennettu 2 tonnista 1 tonniin. Myös kustannusvastuiden jakaminen perustuisi ”tuotteissa oleviin aineisiin”. Lisäksi ehdotuksen täytäntöönpanon toteuttamiseksi komission roolia on laajennettu helpottamaan tietojen, kokemusten ja parhaiden käytäntöjen vaihtoa ja komissiolle on siirretty toimivaltaa antaa suosituksia ja/tai suuntaviivoja jäsenvaltioille.

Energianeutraaliustavoitteiden osalta puheenjohtaja on tarkentanut yhdyskuntajätevedenpuhdistamon mahdollisuutta tuottaa uusiutuvaa energiaa joko laitoksella tai sen ulkopuolella sekä mahdollisuutta hankkia 25 % uusiutuvasta energiasta ulkopuolisista lähteistä. Kansallisten tavoitteiden määräaikoja on pidennetty ja välitavoitteita alennettu.

Puheenjohtaja on lisännyt Ruotsin ja Suomen esittämän uuden säännöksen siitä, miten noudattaa vesipolitiikan puitedirektiivissä asetettuja tavoitteita niissä tapauksissa, joissa

taajamien kasvu aiheuttaa talousjätevesien kuormituksen lisääntymistä niin, ettei se ole kompensoitavissa vesien hyvän tilan tavoitteista poikkeamatta.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 192 artikla 1 kohta (ympäristö), tavalinen lainsäätämisyjärjestys

Käsittely Euroopan parlamentissa

Euroopan parlamentin vastuuvaliokunta on ENVI-valiokunta. Raportoijana toimii Nils Torvalds (Renew Europe, FI). ENVI-valiokunta antoi mietintönsä 20.9.2023. Euroopan parlamentin täysistunto äänesti 5.10.2023.

Kansallinen valmistelu

EU-ministerivaliokunta 13.10.2023 (ympäristöneuvoston 16.10.2023 asiat)
(EU23 Ympäristöjaosto 9.10.2023)

EU-ministerivaliokunta kirjallinen menettely 9.-10.3.2023 (ympäristöneuvoston 16.3.2023 asiat)
(EU23) Ympäristöjaosto 9.3.2023

U-kirjelmä on käsitelty ympäristöjaoston laajan kokoonpanon kirjallisessa menettelyssä 31.1.-3.2.2023.

Komission ehdotus on esitelty ympäristöjaostossa (EU23) 9.11.2022.

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 13.10.2023 (ympäristöneuvoston 16.10.2023 asiat)

Suuri valiokunta kirjallinen menettely 10.3.2023 (ympäristöneuvoston 16.3.2023 asiat)

U-kirjelmä 120/2022 vp
YmVL 52/2022 vp
SuVEK 202/2022 vp

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Ehdotuksella olisi osin merkittäviä vaikutuksia Suomen lainsäädäntöön. Nykyisin voimassa olevan direktiivin vaatimukset on täytäntöön pantu kymmenellä säädöksellä, joista tärkeimpinä yhdyskuntajätevesiasetus (888/2006) ja ympäristönsuojelulaki (527/2014). Lisäksi komission ehdotuksessa on toistakymmentä uutta artiklaa, joiden täytäntöönpano edellyttää muutoksia kansalliseen lainsäädäntöön. Vaikutukset lainsäädäntöön on kuvattu ehdotusta koskevassa U-kirjelmässä (U 120/2022 vp).

Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 18 §:n 10 kohdan mukaan luonnon- ja ympäristönsuojelua koskevat asiat kuuluvat Ahvenanmaan maakunnan lainsäädäntövaltaan. Ahvenanmaan maakuntahallitus on antanut lausunnon komission ehdotuksesta 26.1.2023.

Taloudelliset vaikutukset

Ehdotuksen taloudelliset vaikutukset on esitelty U-kirjelmässä (U 120/2022 vp).

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

13857/2023

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

ympäristöneuvos Ari Kangas, YM, +358 295 250 340
erityisasiantuntija Milka Parviainen, YM, +358 295 250 037

VAHVA-tunnus

EU/1397/2022

Napsauta tähän ja kirjoita kukin tunnus omalle rivilleen

Liitteet Napsauta tähän ja kirjoita liitteet

Viite Napsauta tähän ja kirjoita viite

Liikenne- ja viestintäministeriö

Perusmuistio

EU/503/2023-LVM-21

Österberg Sara

10.10.2023

Raskaan kaluston CO₂-raja-arvoasetus

Kokous

Ympäristöneuvosto 16.10.2023

Eduskuntatunnus

U 128/2022 vp

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komissio antoi ehdotuksensa raskaan kaluston CO₂-raja-arvoasetuksen päivittämiseksi 14.2.2023. Ympäristöneuvosto kävi ehdotuksesta periaatekeskustelun istunnossaan 20.6.2023. Ehdotuksen käsittelyä on jatkettu useissa ympäristötyöryhmän kokouksissa, viimeksi 28.9.2023. Puheenjohtajamaa Espanja on tähän mennessä esittänyt kolme kompromissitekstiä säilyttäen komission ehdotuksen pääkohdat. Puheenjohtajan lopullista asiakirjaa ei vielä ole käytettävissä.

Yleisnäkemyksistä on tarkoitus hyväksyä ympäristöneuvoston kokouksessa 16.10.2023. Kokousta on valmisteltu Coreperissa 4.10.2023.

Suomen kanta

Suomi pitää yleisnäkemyksen saavuttamista tärkeänä.

Suomen kanta on määritelty U-kirjelmässä U 128/2022 vp ja sen mukaisesti Suomi kannattaa esitettyjä EU-tason uusien raskaiden ajoneuvojen päästövähennystavoitteita vuosille 2030 (45 prosenttia) ja 2035 (65 prosenttia).

Suomi kannattaa myös päästövähennystavoitetta vuodelle 2040 (90 prosenttia), mutta pitää erittäin tärkeänä, että sitä ei kiristettäisi jatkokäsittelyssä enempää, jotta tilaa jäisi myös muille käyttövoimille sähkön ja vedyn lisäksi.

Suomi katsoo, että ehdotuksella tulee edistää niitä tarpeita, jotka liittyvät Pohjoismaissa käytössä olevien, mitoiltaan tavanomaista suurempien ja moottorin tehovaatimuksilta isompien ajoneuvoyhdistelmien CO₂-päästölaskentaan, koska nykyinen päästölaskenta ei huomioi suurempien kuormakokojen merkittävää päästövähennysvaikutusta. Suomi kannattaa ehdotusta kaikkien uusien kaupunkiliikenteen bussien päästöttömyydestä vuonna 2030.

Suomi pitää tarkoituksenmukaisena myös perävaunujen energiatehokkuuden parantamiselle ehdotettuja tavoitteita.

Pääasiallinen sisältö

Komission ehdotus

Euroopan komissio antoi 14.2.2023 ehdotuksen (COM(2023) 88 final) uusiksi kunnianhimoisiksi CO₂-raja-arvoiksi uusille raskaille ajoneuvoille vuodesta 2030 eteenpäin. Nykyiset raskaiden hyötyajoneuvojen CO₂-raja-arvotavoitteet ovat peräisin vuodelta 2019.

Asetusehdotus koskee uusia EU:ssa ensirekisteröitäviä raskaita ajoneuvoja. Komission ehdotuksessa nykyisen asetuksen soveltamisalaa laajennetaan ja se kattaa (yli 5 tonnin) kuorma-autot, (yli 7,5 tonnin) kaupunkibussit ja kaukoliikenteen bussit sekä perävaunut. Asetusehdotus jättää merkittävän osan Suomessa käytössä olevista perävaunuista soveltamisalan ulkopuolelle. Raja-arvoihin huomioidaan vain enintään 3-akseliset ja enintään 4-metriset Box-body perävaunut. Suomessa on käytössä suuri joukko huomattavasti suurempia ja monimuotoisempia perävaunuja. Uuden asetusehdotuksen soveltamisalan ulkopuolelle on rajattu myös työkoneet (kuten kaivos-, metsä- ja maatalouskoneet). Lisäksi päästövähennystavoitteita ei sovelleta erityiskäyttöajoneuvoihin (kuten puolustuskalusto, pelastuskalusto) ja työajoneuvoihin (kuten jäteautot, nosturit). Komission ehdotuksen mukaan pienet valmistajat, joiden valmistamia ajoneuvoja rekisteröidään enintään 100 kappaletta/vuosi, on vapautettu näistä päästövähennystavoitteista koskevista vaatimuksista.

Komission ehdotuksen mukaan raja-arvoja kiristettäisiin niin, että EU:n tasolla vuodesta 2030 lähtien uusien raskaiden ajoneuvojen päästöt vähenisivät 45 prosenttia, vuodesta 2035 lähtien 65 prosenttia ja vuodesta 2040 lähtien 90 prosenttia verrattuna vuoteen 2019. Tällä hetkellä vuoden 2030 tavoitteena on 30 prosentin ja vuoden 2025 tavoitteena 15 prosentin päästövähennys. Perävaunuja koskevana tavoitteena on 7,5 prosentin ja puoliperävaunuilla 15 prosentin päästövähennys vuonna 2030. Lisäksi komissio ehdottaa, että kaikkien uusien kaupunkibussien olisi EU:ssa oltava päästöttömiä vuodesta 2030 alkaen, eli niiden päästövähennystavoite vuonna 2030 on 100 prosenttia.

Puheenjohtajan ehdotus yleisnäkemykseksi

Puheenjohtajan kompromissiehdotuksessa on tehty joitakin muutoksia komission ehdotukseen. Suomelle tärkeää on se, että Suomen 28.9.2023 esittämä uusi kompromissiehdotus erittäin raskaiden ajoneuvoyhdistelmien (Extra Heavy Combinations, EHC) uudesta alaluokasta on huomioitu tekstissä. Ilman EHC-ajoneuvojen huomioimista asetuksessa on olemassa vakava riski siitä, että näiden ajoneuvojen valmistamisen kustannukset kasvaisivat jatkossa, jolloin niiden valmistaminen kävisi kannattamattomaksi ja saatavuus sitä kautta heikkenisi merkittävästi. Tällä olisi vakavia vaikutuksia Suomen logistiikan järjestelmään, joka perustuu vahvasti juuri tavanomaista suurempien ajoneuvoyhdistelmien käyttöön.

Kompromissiehdotuksessa uusi EHC-alaluokka koskisi kuorma-autoja, joissa olisi vähintään 3 akselia, joiden moottoriteho olisi yli 400 kW ja joiden suurin sallittu yhdistelmämassa olisi 60 t tai enemmän. Näillä kriteereillä voitaisiin Suomessa tehdyn arvion mukaan varmistaa se, että tähän alaluokkaan laskettaisiin jatkossa mukaan nimenomaan raskaiden ajoneuvoyhdistelmien käyttämät vetoautot, mutta ei muita samaan ajoneuvoryhmään kuuluvia autoja. Kun tämän alaluokan laskentasääntöjä myöhemmin korjattaisiin komission delegoiduilla säädöksillä, voitaisiin korjata nykyisen päästölaskennan virheet, jotka johtuvat näiden ajoneuvoyhdistelmien aliarvioidusta kuorman massoista ja epäsovivista ajoprofiileista. Tätä kautta voitaisiin parantaa näiden ajoneuvojen valmistamisen houkuttelevuutta ja saatavuutta EU:n markkinoilla.

Suomen kannattamaa hiilikorjauskerrointa ei ole huomioitu puheenjohtajan kompromissiehdotuksessa. Sähkö- ja biopolttoaineilla toimivien ajoneuvojen tulevaisuus ja liikennöinti EU:ssa ja Suomessa voidaan kuitenkin varmistaa huolehtimalla siitä, että vuoden 2040 päästövähennystavoite ei nouse yli 90 %.

Kaupunkibussien 100% nollapäästöisyystavoite vuodelle 2030 on kompromissiehdotuksessa säilytetty ja toimitusvarmuuteen liittyviä arviointiperusteita kaupunkiliikenteen linja-autoja koskevissa julkisissa hankintamenettelyissä selvennetty. Kansallisten poikkeuksien mahdollisuus kaupunkibussitavoitteesta on korvattu komission lainsäädäntövaltuuksien muuttamisella siten, että komissio voisi jatkossa määrittää täytäntöönpanosäädöksillä yhteiset tekniset eritelmit tässä artiklassa tarkoitettujen raskaiden hyötyajoneuvojen käyttöä varten. Nämä täytäntöönpanosäädökset hyväksyttäisiin 15 artiklassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen. Artiklan mukaan komissio tarkastelee tämän asetuksen tehokkuutta ja vaikutusta vuonna 2028 ja toimittaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen tarkastelun tuloksista. Komissio huomioi tässä tarkastelussa muun muassa 3 b artiklan 1 kohdan noudattamista koskevat erityiset rajoitukset, jotka johtuvat sosioekonomisista kustannushyödyistä erityisten alueellisten morfologioiden tai sääolosuhteiden vuoksi sekä viranomaisten äskettäin tekemien biometani-investointien vuoksi.

Puoliperävaunujen tavoitetta on puheenjohtajan kompromissiehdotuksessa alennettu 15 prosentista 7,5 prosenttiin.

Suomen ehdottamaa pienten valmistajien poikkeuksen tarkentamista ei ole kompromissiehdotuksessa huomioitu.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Ehdotuksen oikeusperustana on Euroopan unionin toiminnasta annetun sopimuksen (SEUT) 192 artiklan 1 kohta (ympäristö), ja se hyväksytään tavallisessa lainsäätämisyksessä.

Neuvosto tekee asiassa päätöksen määräenemmistöllä.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Euroopan parlamentissa vastuuvaliokunta on ympäristövaliokunta (ENVI) ja lausunnon antavat valiokunnat ovat energia- ja teollisuusvaliokunta (ITRE) sekä liikennevaliokunta (TRAN). ENVI-valiokunnassa raportöörinä toimii Yannick Jadot (FR, Greens). ITRE-valiokunnan lausunnon raportööri on Miapetra Kumpula-Natri (FI, S&D) ja TRAN-valiokunnassa Andris Ameriks (LV, S&D).

Asetuksen käsittely valiokunnissa meneillään ja valiokunnat valmistelevat raporttejaan

syksyn 2023 aikana. Lausunnon antava valiokunta TRAN on jo äänestänyt omasta lausunnostaan. Lausunnossa on huomioitu raskaissa ajoneuvoyhdistelmissä käytettävät ajoneuvot ja ehdotettu niiden päästölaskentaan korjausta Suomen ehdotuksen mukaisesti. Lausunnossa CO₂-päästövähennystavoitteiden tasoa on laskettu komission ehdotuksesta. Muissa valiokunnissa työ on kesken.

Parlamentin täysistunnon äänestys asetusehdotuksesta on odotettavissa marraskuussa 2023.

Kansallinen valmistelu

Ympäristöjaosto 9.10.2023

EU-ministerivaliokunta 13.10.2023 (16.10.2023 ympäristöneuvoston asiat)

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 13.10.2023 (16.10.2023 ympäristöneuvoston asiat)

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Ehdotuksen katsotaan kuuluvan maakunnan toimivaltaan sekä Ahvenanmaan itsehallintolain 18 §:n ympäristönsuojelua koskevan 10 kohdan että samaisen pykälän tieliikennettä koskevan 21 kohdan perusteella.

Taloudelliset vaikutukset

Taloudellisia vaikutuksia on arvioitu u-kirjelmässä U 128/2022 vp.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Asiakirjat

Puheenjohtajan lopullista asiakirjaa ei vielä ole käytettävissä.

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Ylitarkastaja Sara Österberg, +358 505 715 019

Liikenneneuvos Saara Jääskeläinen +358 295 342 560

VAHVA-tunnus

EU/503/2023

Napsauta tähän ja kirjoita kukin tunnus omalle rivilleen

Liitteet Napsauta tähän ja kirjoita liitteet

Viite Napsauta tähän ja kirjoita viite

Ympäristöministeriö

Perusmuistio

EU/271/2023-YM-13

Nummelin Marjo

9.10.2023

Neuvoston päätelmät YK:n ilmastokokousta (UNFCCC COP28) varten (Dubai, UAE 30.11. - 12.12.2023)

Kokous

Ympäristöneuvosto 16.10.2023

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Ympäristöneuvostossa on tarkoitus hyväksyä 16.10.2023 neuvoston päätelmät, jotka muodostavat EU:n keskeisen neuvottelumandaatin Dubain ilmastokokoukseen (COP28) 30.11. – 12.12.2023. Ilmastorahoitukseen liittyvien kysymysten osalta ECOFIN-neuvosto hyväksyy lisäksi päätelmät 17.10.2023.

Suomen kanta

Suomi katsoo, että päätelmät luovat hyvän pohjan EU:n neuvottelumandaatille Dubain ilmastokokoukseen ja ne kattavat kaikki keskeiset COP28-kokouksen tavoitteet. Puheenjohtajan ehdotus neuvoston päätelmiksi on Suomen hyväksyttävissä.

Suomi katsoo, että EU:n on säilytettävä keskeinen asemansa Pariisin ilmastosopimuksen toimeenpanossa. Suomen kannat kansainvälisissä ilmastoneuvotteluissa perustuvat Suomen pitkäjänteiseen ja johdonmukaiseen työhön Pariisin sopimuksen toimeenpanon edistämiseksi.

Suomi pitää Pariisin sopimuksen ja aiempien osapuolikokousten päätösten täysimääräistä toimeenpanoa erittäin tärkeänä. Suomi korostaa, että ilmastomuutoksen hillintä, siten että Pariisin sopimuksen 1,5 asteen tavoite olisi saavutettavissa, edellyttää globaalisti riittävän merkittäviä päästövähennystavoitteita ja laajoja ja vaikuttavia ilmastotoimia,

erityisesti fossiilisten polttoaineiden käytöstä luopumista, energiatehokkuuden sekä uusiutuvan ja muiden puhtaiden energiamuotojen edistämistä. Ilmastotavoitteiden toteutusta edistetään tekemällä järkevää ja vaikuttavaa ilmastopolitiikkaa niin kansallisesti, EU-tasolla kuin kansainvälisiin sopimuksiin liittyen.

Suomi pitää tärkeänä, että päätelmissä korostetaan erityisesti suurten talouksien keskeistä roolia riittävien päästövähennysten aikaansaamiseksi, ja kehoitetaan kaikkia osapuolia jotka eivät ole vielä kiristäneet kansallisesti määriteltyä panostaan eli päästövähennyssitoumustaan (Nationally Determined Contribution, NDC) tekemään tämän. Suomi korostaa, että EU:n tulee jatkaa aktiivisesti yhteistyötä erityisesti G20-maiden kanssa. Suomi pitää myös tärkeänä sitä, että korostetaan hallitustenvälisen ilmastopaneelin (Intergovernmental Panel on Climate Change, IPCC) työn merkitystä ja erityisesti sen viimeisimpiä raportteja ja niiden viestejä.

Pääasiallinen sisältö

Puheenjohtajavaltio Espanja on toimittanut luonnoksen EU:n ympäristöneuvoston COP28-päätelmistä, jotka muodostavat EU:n pääasiallisen neuvottelumandaatin COP28 kokouksessa. Päätelmien sisältö kuvaillaan tiivistetysti alla.

Päätelmien ensimmäisessä osiossa korostetaan ilmastotoimien kiireellisyyttä.

EU osoittaa päätelmissä syvää huoltaan lisääntyneistä ja kiihtyneistä sään ääri-ilmiöistä joka puolella maapalloa. Vaikutukset erityisesti haavoittuvimmille alueille, kuten polaarialueet, nostetaan esiin. Päätelmissä painotetaan äärimmäisen kiireellistä tarvetta vahvistaa maailmanlaajuisia toimia ilmastohätätilan ratkaisemiseksi. EU korostaa kunnianhimoisten ilmastotoimien tuomia mahdollisuuksia, sekä oikeudenmukaisen siirtymän tärkeyttä.

Päätelmissä toivotetaan tervetulleeksi hallitustenvälisen ilmastopaneelin IPCC:n kuudennen arviointiraportin synteesiraportti ja viitataan sen keskeisiin viesteihin joissa mm. todetaan että maiden nykyiset päästövähennystavoitteen (nationally determined contributions, NDC) eivät ole läheskään riittäviä rajaamaan lämpötilan nousu alle 1,5 asteeseen.

Päätelmissä tuodaan esiin myös Maailman meteorologisen järjestön (WMO) viimeisin ilmastoraportti, jonka mukaan maapallon keskilämpötila jatkaa kasvuaan seuraavien viiden vuoden aikana ennätystasolle.

Lisäksi päätelmissä todetaan, että ilmastonmuutos liittyy vahvasti muihin planetaarisen kolmoiskriisin ajureihin eli luonnon monimuotoisuuden häviämiseen ja saastumiseen, ja korostetaan tarvetta ratkaisuihin, joilla näitä kriisejä voidaan ratkoa samanaikaisesti.

Päätelmissä peräänkuulutetaan globaalin kunnianhimon tason ja toimien lisäämistä nykyisellä kriittisellä vuosikymmenellä ja todetaan että lämpötilan rajaaminen 1,5 asteeseen edellyttää globaalien päästöjen kasvun kääntämistä laskuun välittömästi ja viimeistään 2025, ja laskua 43%:lla vuoteen 2030 mennessä ja 60%:lla vuoteen 2060 mennessä, verrattuna vuoteen 2019.

Päätelmissä tuomitaan voimakkaasti Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan. Sodan todetaan rikkovan törkeästi kansainvälistä oikeutta sekä aiheuttavan ihmishenkiin ja siviileihin kohdistuvien vahinkojen lisäksi vahinkoa luonnolle, sekä pitkäaikaista ympäristön pilaantumista, joka uhkaa viivästyttää ilmastonmuutoksen vastaisia toimia. Päätelmissä korostetaan, että maailmanlaajuiseen turvallisuuden ja vakauden heikkenemisen ohella sodasta aiheutuu vakavia haittavaikutuksia myös energiavarmuuteen ja ruokaturvaan myös globaalissa etelässä.

Päätelmien toisessa osiossa tarkastellaan ilmastotoimien, kunnianhimon ja tuen vahvistamista.

Ilmastonmuutokseen vastaaminen tuloksellisesti edellyttää vahvaa, sääntöihin perustuvaa multilateralismia. Päätelmissä korostetaan ilmastotoimien tuovan mukanaan mahdollisuuksia kilpailukyvyille, innovaatioille, työpaikkojen ja talouskasvun luomiselle sekä paremman elämän mahdollisuuksia kansalaisille.

Päätelmissä muistutetaan, että osapuolten tulee huomioida ihmisoikeudet, ml. alkupe- räiskansojen oikeudet ilmastotoimissaan. Lisäksi tunnustetaan tarve julkisen osallistumisen ja aktiivisen osallistumisen merkitys, sekä yleisön tiedonsaanti ilmastotoimien suunnittelussa ja toimeenpanossa.

Päätelmissä korostetaan, että globaalit ilmastotoimet ovat tällä hetkellä riittämättömiä ja globaalien ilmastotoimien kunnianhimoa tulee kasvattaa merkittävästi, jotta 1,5 asteen tavoite voidaan pitää saavutettavissa Pariisin sopimuksen mukaisesti.

EU korostaa vuoden 2030 tavoitteita koskevien NDC:iden ja pitkän aikavälin strategioiden päivittämistä yhdenmukaiseksi Pariisin sopimuksen ilmastomuutoksen lämpenemistä koskevien tavoitteiden kanssa ennen COP28 kokousta. EU kutsuu etenkin suuria talouksia päivittämään NDC:nsä COP28:n mennessä ja esittelemään pitkän aikavälin vähähiilisyysuunnitelmansa, joiden avulla vuoden 2050 nettopäästöttömyystavoitteen saavuttamiseen päästään.

Päätelmissä todetaan, että siirtyminen kohti ilmastoneutraaliutta taloutta linjassa 1.5 asteen tavoitteen kanssa edellyttää globaalisti [unabated eli ilman hiilen talteenottoa] fossiilista polttoaineista luopumista ja niiden käytön saamista laskuun jo lähiaikoina. Lisäksi korostetaan, että energiasektorin tulisi olla vapaa [unabated] fossiilista polttoaineista hyvissä ajoin ennen vuotta 2050, ja tarvetta täysin tai miltei hiilivapaaseen energiajärjestelmään 2030-luvulla, koska kustannustehokkaita nollapäästöisiä ratkaisuja on jo saatavilla. Korostetaan myös, että hiilen talteenottoon liittyviä teknologioita on olemassa rajoitetusti, mutta niitä ei tulisi käyttää viivästyttämään ilmastotoimia sektoreilla joilla on olemassa tehokkaita ja kustannustehokkaita vaihtoehtoja, vaan sektoreilla joilla päästöjen vähentäminen on erityisen haastavaa. Lisäksi peräänkuulutetaan tehottomien fossiilisten polttoaineiden tuista luopumusta mahdollisimman pikaisesti, ennen vuotta 2025.

EU toivottaa myös tervetulleeksi työn globaalien uusiutuvan energian ja energiatehokkuuden tavoitteiden asettamiseksi vuodelle 2030. Tavoitteiden tulee kulkea käsi kädessä fossiilisen energian tuotannon ja kulutuksen alasajon kanssa.

Päätelmissä mainitaan, että IPCC:n 6. arviointiraportin mukaisesti energiasektorin päästövähennystoimia tulee täydentää mm. materiaalitehokkuuden ja kiertotalouden keinoin.

Päätelmissä toivotetaan tervetulleeksi sopu Fit for 55-ilmastolainsäädäntöpaketin keskeisistä osioista, joiden myötä EU toimeenpanee päästövähennystavoitteensa vuodelle 2030 (EU NDC) ja vähentää kasvihuonekaasupäästöjään vähintään 55% vuoteen 2030 sekä ilmastoneutraaliuden saavuttamisessa vuoteen 2050 mennessä, pyrkien negatiivisiin päästöihin tämän jälkeen. [Päätelmissä mainitaan myös, että lainsäädäntöpaketin toimeenpanon myötä EU:n on mahdollista saavuttaa 57% päästövähennys vuoteen 2030 mennessä.] Lisäksi toivotetaan tervetulleeksi EU:n NDC-lähetteen toimittaminen UNFCCC:lle ja todetaan että EU tulee antamaan seuraavan ilmastotavoitteensa eurooppalaisen ilmastolain mukaisesti.

Todetaan myös tarve lisätä kaikkien osapuolten sopeutumistoimia ja resilienssiä, sekä tarve vähentää haavoittuvuutta, ja alleviivataan kokonaisvaltaisten, osallistavien ja tehokkaasti toimeenpantujen kansallisten sopeutumisstrategioiden ja –suunnitelmien merkitystä, ja ilmastonmuutokseen sopeutumisen integrointia keskeisiin kansallisiin politiikkoihin ja suunnitelmiin kaikilla keskeisillä sektoreilla. Lisäksi tunnustetaan EU:n työ sopeutumisen ja ilmatoriskien osalta, ja todetaan että EU:n sopeutumista koskeva strategia sisältää myös kansainvälisen ulottuvuuden ja tuen partnerimaille.

Ilmastotuhojen (loss and damage) osalta päätelmissä todetaan, että mikään yksi rahoitusratkaisu ei riitä, ja että useat eri maat, instituutiot ja toimijat rahoittavat jo nyt erilaisia ilmastotuhoihin liittyviä ratkaisuja. Todetaan myös, että rahoitusjärjestelyjä tulee vahvistaa ja rahoituksen aukkokohtia pyrkiä täyttämään. Tässä yhteydessä noteerataan kansainvälisten rahoituslaitosten, ml Maailmanpankki, IMF ja EIB sekä multilateraalisten kehityspankkien rooli ilmastotuhojen rahoituksessa.

Päätelmissä vahvistetaan EU:n tuki YK:n pääsihteerin aloitteelle aikaisen aikaisten varojusjärjestelmien saamiseksi käyttöön kaikkialla viiden vuoden kuluessa sekä ns. Global Shield -aloitteelle josta on sovittu G7 ja G20 kokousten yhteydessä.

EU peräänkuuluttaa kaikkien partnereiden ja tahojen osallistumista ilmastorahoitukseen, ml ilmastotuhojen osalta, ja uusien ja innovatiivisten rahoitusmekanismien identifiointia.

Päätelmien kolmannessa osiossa keskitytään tulosten saavuttamiseen Dubaissa.

Päätelmissä korostetaan kunnianhimoisen ja eteenpäin katsovan Maailmanlaajuisen tilannekatsauksen (Global Stocktake, GST) tärkeyttä Pariisin sopimuksen kunnianhimoa ylläpitävänä mekanismina. Maailmanlaajuisen tilannekatsauksen lopputuleman tulee auttaa pitämään 1.5 astetta saavutettavissa ja osoittaa tapoja joilla tähän päästään. Eriytisesti sen tulisi antaa selkeitä poliittisia signaaleja osapuolille, ja etenkin suurille talouksille, liittyen uusiin kunnianhimoisiin hillintätavoiteisiin seuraavien NDC:iden antamisen yhteydessä 1.5 asteen mukaisesti, sekä ilmastoneutraaliuden saavuttamiseen vuoteen 2050 mennessä pitkän aikavälin suunnitelmissa.

EU toivottaa tervetulleeksi uuden hillintätyöohjelman jonka tarkoituksena on pikimmiten kirittää päästövähennystoimia, ja sen fokuksen energiasektoriin ensimmäisen vuoden aikana. EU peräänkuuluttaa työohjelmaa, joka mahdollistaa eri toimijoiden kokemusten vaihdon, identifioi synergioita, edistää tehokkaita politiikkoja, kartoittaa miten sektorikohtaisten politiikkojen avulla voitaisiin tukea ilmastotoimia ja –kunnianhimoa, sekä mahdollistaa maiden edistymisen toimeenpanossa ja sitoumusten vahvistamisessa.

EU toivottaa tervetulleeksi myös uuden oikeudenmukaisen siirtymän työohjelman, ja halua tämän osalta korostaa ihmiskeskeistä lähestymistapaa ja yhteistyötä maiden ja muiden toimijoiden välillä oikeudenmukaisen siirtymän edistämiseksi sosiaalisen dialogin avulla.

Selkeää edistystä tulee saavuttaa sopeutumisen globaalien tavoitteiden osalta. Kaksivuotisen työohjelman avulla on pyritty saavuttamaan parempi ymmärrys siitä, miten sopeutumisvalmiuksia voidaan edistää, resilienssiä vahvistaa sekä vähentää haavoittuvuuksia ihmisten, elinkeinojen ja ekosysteemien suojelemiseksi sekä toisaalta arvioida tässä tapahtunutta edistystä. EU:n tavoitteena on saavuttaa sopu COP28:ssa kehikosta ja käytännöllisistä tavoitteista sopeutumistoimissa edistymisen mittaamiseksi.

Päätelmissä viitataan Glasgow'n ilmastosopimuksen (Climate Pact) kehotukseen teollisuusmaille kaksinkertaistaa sopeutumisrahoituksen taso vuodesta 2019 vuoteen 2025

mennessä, ja saavuttamaan parempi tasapaino sopeutumis- ja hillintärahoituksen välillä.

Päätelmissä toistetaan EU:n olevan sitoutunut vahinkoja ja menetyksiä koskevan Santiago-verkoston operationalisoimiseksi CMA5 kokouksessa verkoston sihteeristön valinnan myötä.

Päätelmissä toivotetaan tervetulleeksi ilmastonmuutoksen vaikutuksiin liittyvien menestysten ja vahinkojen ehkäisemiseen, minimoimiseen ja käsittelemiseen tähtäävien toimien rahoitusjärjestelyjä koskevan väliaikaisen komitean työ. EU toteaa valmiutensa vahinkojen ja menestysten rahoitusjärjestelyjen vahvistamiseen (mukaan lukien uusi rahasto) avustamaan kehitysmaita, jotka ovat erityisen haavoittuvia ilmastonmuutokselle. Rahoitusjärjestelyjen, ml uuden rahaston, tulisi perustua olemassa olevan rahoituksen (sekä UNFCCC:n puitteissa että sen ulkopuolella) puutteiden ja aukkojen identifiointiin, ja rahoituksen fokuksen tulee olla selkeästi kaikkein haavoittuvimmissa. Lisäksi korostetaan tarvetta laajalle rahoittajapohjalle, sekä rahoituksen koherenssille ja täydentävyydelle. EU:n todetaan odottavan uutta kollektiivista rahoitustavoitetta (New Collective Quantified Goal, NCQG) koskevan keskustelun jatkamista, ja kannustetaan tässä yhteydessä keskustelemaan myös rahoittajapohjan laajentamisesta heijastaen maiden muuttuvaa kapasiteettia. Päätelmissä toivotetaan tervetulleeksi oma neuvottelukohde Pariisin sopimuksen artiklalle 2.1c eli sille, miten kaikki rahoitusvirrat voidaan yhdenmukaistaa vähähiilisyyspolkujen kanssa, sekä pohdinnan siitä, miten tavoite saavutetaan.

Päätelmissä tunnustetaan kansainvälisiä markkinamekanismeja koskevan Artikla 6:n sisältämä potentiaali helpottaa pyrkimyksiä lämpenemisen rajoittamiseen 1,5 asteeseen, todeten samalla, että tavoitteena tulee ensisijaista olla päästöjen vähentäminen ja nielujen kasvattaminen kansallisesti. Ympäristö- ja sosiaaliset reunaehdot tulee huomioida ja ihmisoikeuksia kunnioittaa. Artikla 6 mekanismit tulee linkittää läheisesti isäntämaiden NDC-prosesseihin ja pitkän aikavälin strategioihin ja pyrkiä lisäämään kunnianhimon tasoa ja välttämään kaksoislaskenta ja parantamalla seuranta ja todentamisesta.

EU edistää osaltaan uuden, vankan läpinäkyvyyskehikon toimeenpanoa.

EU aikoo myös työskennellä päättäväisesti osapuolten kanssa jatkaakseen keskustelua UNFCCC:n tulevaisuudesta ja sen tehostamisesta, samalla huomioiden osallistavuus ja digitaalisen osallistumisen luomat mahdollisuudet. Lisäksi jatketaan Glasgow'n ACE-työohjelman (Work Programme on Action for Climate Empowerment (ACE) and its Action Plan) toimeenpanoa, ja gender-näkökulman huomioimista ilmastotyössä. EU haluaa myös edistää keskustelua uuden maatalouden ja ruokaturvan Sharm El-Sheikh työohjelman puitteissa.

Päätelmissä myös painotetaan eri sidosryhmien osallistumista ja toimia, ja toivotaan myös näiltä omia sitoumuksia (kuten nettonolla-sitoumukset). Huomioidaan erityisesti kansalaisyhteiskunnan, etenkin nuorten viesti tarpeesta entistä kunnianhimoisemmalle ja nopeammalle ilmastotyölle, ottaen huomioon sukupolvien välinen tasa-arvo. Korostetaan kansalaisten osallistumismahdollisuuksia, ja paikallisten ja aluehallintojen roolia päästövähennystavoitteiden ja -suunnitelmien toimeenpanossa, sekä erilaisten aloitteiden ja sitoumusten tärkeyttä ilmastotoimien kirittäjinä eri sektoreilla.

Päätelmien viidennessä osassa korostetaan eri kansainvälisten organisaatioiden ja prosessien rooli.

Päätelmissä korostetaan, että ilmastonmuutos, luontokato, aavikoituminen, saastuminen ja maan, veden ja meren pilaantuminen ovat vahvasti kytköksissä toisiinsa ja että näitä tulisi käsitellä koherentilla tavalla. EU on sitoutunut eri kansainvälisten sopimusten ja

prosessien synergioiden vahvistamiseen, ja toivottaa tervetulleeksi erityisesti IPCC:n ja IPBES:in välisen tiedeyhteistyön.

Lisäksi huomautetaan, että IPPC: kuudes arviointiraportti identifioi erityisesti kansainvälisen lentoliikenteen ja merenkulun osalta tarvittavan lisätoimia, ja toivotetaan tervetulleeksi IMO:n (International Maritime Organisation) ja ICAO:n työn näillä sektoreilla, ja kannustetaan näitä jatkotoimiin.

EU korostaa merten keskeistä roolia ilmastonmuutoksessa, ja toivottaa tervetulleeksi vuotuisen meret ja ilmasto –dialogin UNFCCC:ssä.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Neuvoston päätelmät hyväksytään yksimielisesti.

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Ilmastoneuvotteluryhmän (YM, UM, TEM, VM, MMM, LVM, VNEUS) kokoukset ja kirjallinen kommentointi

EU (23) ympäristöjaosto 9.10.2023

EU-ministerivaliokunta 13.10.2023 (16.10.2023 ympäristöneuvoston asiat)

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 13.10.2023

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

Pariisin sopimuksella suoraan ei ole välittömiä taloudellisia vaikutuksia, vaan sen taloudelliset vaikutukset syntyvät pitkällä aikavälillä ja pääosin EU:n ilmastopolitiikan seurauksena. Ne liittyvät päästöjen vähentämiseen, ilmastomuutokseen sopeutumiseen ja ilmatorahoitukseen eli köyhempien maiden ilmastotoimien tukemiseen. Laajempi globaali osallistuminen ilmastotoimiin tasoittaa kansainvälistä kilpailuasetelmaa ilmastopolitiikasta aiheutuvien kustannusten osalta. Sopimuksen toimeenpanon myötä pitkällä aikavälillä myös ilmastomuutoksen vaikutukset ja siitä seuraavat taloudelliset kustannukset pienevät. Toimeenpano tulee halvemmaksi, kuin yritys sopeutua rajoittamattoman ilmastomuutoksen vaikutuksiin.

Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen alentaa myös terveydelle haitallisia päästöjä. EU:n komission vaikutusarvion mukaan haitallisten päästöjen vähenemiseen liittyvät terveyshyödyt voivat olla taloudellisesti merkittäviä. Hyödyn määrä riippuu mm. tavoitteiden tasosta ja se jakaantuu epätasaisesti alueellisesti.

Pariisin sopimus ei velvoita osapuolia tiettyihin numeerisiin päästövähennystavoitteisiin, vaan osapuolet sitoutuvat sopimuksessa valmistelevaan, ylläpitämään ja päivittämään omia kansallisia päästövähennystavoitteitaan. EU on sitoutunut vähintään 55% päästövähennyksiin vuoteen 2030 mennessä vuoden 1990 tasosta, ja komissio on tehnyt tämän tavoitteen toimeenpanemiseksi esityksen tarvittavista lainsäädännön muutoksista sekä uudesta lainsäädännöstä heinäkuussa 2021. Lainsäädäntöpaketin keskeisistä osista on saatu sopu vuoden 2023 alussa.

Pariisin sopimus velvoittaa teollisuusmaita jatkamaan kehitysmaiden ilmastotoimien tukemista ja antamaan siitä tietoja. Itse sopimuksessa ei kuitenkaan sanota mitään ilmatorahoituksen tasosta. Pariisin sopimusta täydentävän osapuolikokouksen päätöksen (1/CP.21) mukaan teollisuusmaiden yhteinen USD 100 miljardin vuosittainen mobilisointitavoite ulotetaan vuoteen 2025, mihin mennessä sovitaan uudesta ilmatorahoitustavoitteesta.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

Lopullista neuvoston asiakirjaa ei vielä ole käytettävissä.

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Ympäristöneuvos Marjo Nummelin, ympäristöministeriö, 040 5233710

VAHVA-tunnus

EU/271/2023

Napsauta tähän ja kirjoita kukin tunnus omalle rivilleen

Liitteet Napsauta tähän ja kirjoita liitteet

Viite Napsauta tähän ja kirjoita viite

Ympäristöministeriö

Perusmuistio

EU/271/2023-YM-14

Nummelin Marjo

9.10.2023

EU:n lähete päästövähennystavoitteen (Nationally Determined Contribution, NDC) päivittämisestä

Kokous

Ympäristöneuvosto 16.10.2023

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Ympäristöneuvoston on tarkoitus hyväksyä 16.10.2023 YK:n ilmastopimukselle toimitettava lähete EU:n vuoden 2030 päästövähennystavoitteen (Nationally Determined Contribution, NDC) päivityksestä.

Suomen kanta

Suomi voi hyväksyä lähetteen puheenjohtajan ehdotuksen mukaisesti.

Suomi pitää tärkeänä, että EU toimittaa päivitetyn 2030 päästövähennystavoitteen YK:n ilmastopimukselle mahdollisimman pian, jotta se voidaan ottaa huomioon Dubain ilmastokokousta varten laadittavassa yhteenvedossa osapuolten päästövähennystavoitteiden tilanteesta.

Pääasiallinen sisältö

Puheenjohtajavaltio Espanja on toimittanut luonnoksen EU:n lähetteeksi YK:n ilmastopimukselle liittyen EU:n päästövähennystavoitteen (Nationally Determined Contribution, NDC) päivitykseen.

EU ilmoitti alustavan NDC:nsä eli vähintään 40% päästövähennystavoitteen vuoteen 2030 mennessä vuoden 1990 tasosta. Tämä muuttui viralliseksi NDC:ksi lokakuussa 2016, kun EU ratifioi Pariisin sopimuksen. Joulukuussa 2019 EU sitoutui Eurooppa-neuvoston päätelmissä ilmastoneutraaliuteen vuoteen 2050 mennessä. Ensimmäisen keran EU:n NDC on päivitetty joulukuussa 2020, jolloin EU sitoutui Eurooppa-neuvoston päätelmissä korottamaan päästövähennystavoitteekseen vähintään 55% nettopäästöihin vuoteen 2030 mennessä.

Kesäkuussa 2021 julkistettiin EU:n ilmastolaki, johon sekä 2030 että 2050 tavoitteet kirjattiin laillisesti sitovina.

EU:n 2030 tavoitteen toimeenpanoa varten on sovittu mittavasta lainsäädäntöpaketista (ns 55-valmiuspaketti), jonka mahdollistaa sen, että EU vähentää nettopäästöjään vähintään 55%:lla vuoteen 2030 mennessä vuoden 1990 tasosta, ja saavuttaa ilmastoneutraaliuden vuoteen 2050 mennessä. Lainsäädäntöpaketin keskeisistä osista saavutettiin sopu 2023 alkupuolella. Läheteessä todetaan, että EU:n on mahdollista saavuttaa 57% päästövähennys vuoteen 2030 mennessä 55 valmiuspaketin toimeenpanon myötä. Tämä kohta on edelleen suluissa, koska jotkut jäsenmaat eivät ole hyväksyneet sen sisällyttämistä.

Läheteessä kuvataan 2020 joulukuun jälkeen tapahtuneet muutokset EU:n politiikoissa ja lainsäädännössä (mm. EU:n päästökauppajärjestelmä, taakanjakoasetus, maankäyttöön liittyviä päästöjä ja poistumia koskeva LULUCF-asetus, autojen ja pakettiautojen CO2 päästöjä koskeva lainsäädäntö, uusiutuvan energian ja energiatehokkuuden tavoitteet).

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Lähete hyväksytään yksimielisesti.

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Ilmastoneuvotteluryhmän (YM, UM, TEM, VM, MMM, LVM, VNEUS) kokoukset ja kirjallinen kommentointi

EU-ympäristöjaosto 9.10.2023

EU-ministerivaliokunta 13.10.2023

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 13.10.2023

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

Pariisin sopimuksella suoraan ei ole välittömiä taloudellisia vaikutuksia, vaan sen taloudelliset vaikutukset syntyvät pitkällä aikavälillä ja pääosin EU:n ilmastopolitiikan seurauksena.

Lähete perustuu jo hyväksytyyn EU-lainsäädännön ja –politiikan eli ns. 55-valmiuspaketin kuvaukseen. EU:n 55-valmiuspakettiin liittyviä taloudellisia vaikutuksia on arvioitu kutakin lainsäädäntöä koskevissa u-kirjelmissä.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

Lopullista asiakirjaa ei vielä ole käytettävissä.

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Ympäristöneuvos Marjo Nummelin, ympäristöministeriö, 040-5233710

VAHVA-tunnus

EU/271/2023

Liitteet Napsauta tähän ja kirjoita liitteet

Viite Napsauta tähän ja kirjoita viite

Liitteet

Napsauta tähän ja kirjoita liitteet